

העם

מדוע?

מה שאירע השבוע ברחבי ישראל, מי-רושלים ועד נהלל, היה בלתי-צפוי לגמרי. למראית-עין גם לא היה הגיוני. אבל כמו כל התפרצות של רגש ממעמקי התודעה העממית, היה לו הגיון משלו. במרכז עמד האיש שיצר את גרמניה המערבית החדשה: קונראד אדנאור. לא חדש. כאשר תוכנן הביקור, לא לקה איש בהשבונו שיהיו בעיות מיוחדות. אחרי ככלות הכל — אדנאור אינו איש חדש. הוא חתם על הסכם השילומים, הוא קנה את העוים ונתן סיוע בסחונג, הוא וזה להכשר אישי נלהב של דויד בן-גוריון.

בכל זאת: כאשר הופיע אדנאור על אדמת ישראל, גרם לסערה שהלכה וגברה במשך השבוע, עד שהגיעה לממדי זעזוע לאומי.

השאלה הגדולה היתה: מדוע? **חדשה, לא אחרת.** אין ספק שאדנאור אינו הגרוע שבין מנהיגי גרמניה החדשה. הוא יום את הסכם השילומים, ביצע אותו כלשונו וכרוחו. הוא גם ביצע את הסדר הפיזיים האישיים, שעלה בהרבה מעל לתחומים של הגרמנים עצמם. שאיפתו ל"התפייסות" גרמנית-ישראלית היתה כנה — אם כי היתה מבוססת גם על חשבון פוליטי-מסחרי קר. כדי ל"כונן את גרמניה מחדש כמעצמה בעולם, כעמוד-התווך של אירופה החדשה, היה זקוק להכשר ישראלי. הוא היה מוכן לשלם בשביל הכשר זה.

אולם בצד מעשים אלה, שרכשו לו את אהבתם של בן-גוריון, אשכול ואהדיהם, קיים גם חשבון אחר. אדנאור הוא האיש שקבע כי אנשים בעלי עבר נאצי יכולים לתפוס עמדות מפתח בגרמניה החדשה. הוא נתן חפזי אישי לאיש כמו האנס גלובקה, עוזרו הראשי, פרשן חוקי-הגנוע של נירנברג. בימי כהונתו התבצרו אלפי נאצים ב"מוקדי השלטון החדש — גנרלים, שופטים, פקידים בכירים, מנהלי שרותי-החשך, מגיגי כלכלה.

גרוע מזה: אדנאור היה אחראי לפרשת דר שפינגל, שגילה את מעמקי חוסר-הדמוקרטיה של המישטר החדש. הוא עזר לעלייתם של אנשים כמו פראנק-ויוף שטראוס, ממשיכי הדרך של האומנות הגרמנית המסורתית.

בקיצור: אדנאור רחוק מלהיות נאצי. אך הוא גם רחוק מלהיות לוחם עיקבי בנאציזם. הוא מסמל מאין כמוהו את גרמניה המערבית החדשה, שאינה גרמניה אחרת לגמרי.

קאריקטורה אנטי-שמית. אך ספק הוא אם פרטים אלה דווקא עמדו לנגד עיני המפגינים ברחבי ישראל. הם ראו באדנאור סמל של משהו, המעורר בציבור זעם גובר והולך.

מהו משהו זה?

הישראלי הצעיר קורא מדי יום ידיעות על המשא-ומתן בין ירושלים ובון, וידיעות אלה צוברות בלבנו מצבור של הרגשת עלבון והשפלה. כי אכן נוצרת לנגד עינינו — כמו לנגד עיני האזרח הגרמני — דמותה של ישראל כקאריקטורה אנטי-שמית, המוכנה להתחנן ולסחוט, ל"בקש ולכרוע ברך — ובלבד שתקבל את הכסף.

כאשר מופיעות ידיעות אלה בצד ידיעות נכונות על עלייה קטנה אך רבת-משמעות של הנאצים הרישמי בגרמניה, בדמות מפלגה ניאורנאצית שהגיעה כבר ל-4% מן הקולות; דרישות לנשק אטומי; התכחשות לזוועות השואה — הרי זה יוצר מישקע.

אדנאור הופיע ברגע שמישקע זה עלה על גדותיו. כמו כמעט כל מדינאי גרמני בהיסטוריה, הוכיח גם אדנאור חוסר-רגישות לרגשות עמים אחרים. באזניים ישראליות צילצלו רוב אימרתיו כתוצפה צינית, אף שהוא עצמו לא התכוון לזה.

למשל: "תודה לכם על שעזרתם לגרמניה לפרוק מעליה את הקלון והבושה".

התהום. הסטודנטים בירושלים ובתל-אביב, הצעירים בנהלל ובחיפה, הוכיחו דבר אחד, חיובי ביותר: שעדיין איכפת למישהו, שעדיין יש משמעות למושגים מופשטים כמו כבוד וגאווה, עלבון והשפלה. ועוד דבר הוכח: כי במישור זה רובצת

תהום בין המוני הדור הצעיר לבין הצמרת המזדקנת של המדינה.

משטרה

מכשיר של מי?

את מי משרתת משטרת ישראל? להלכה: את החוק והסדר-הציבורי. אך דווקא בשטח זה אין המשטרה מצטיינת. הארראקות הולכות וגוברות, הבריונות במדינה מתפשטת בצעדי-ענק, ברחובות ובכבישים שולטת התפקרות. למעשה משרתת המשטרה את האינטרס של מפלגות השלטון.

זה הוכח השבוע בצורה בולטת על מדשאות האוניברסיטה העברית בירושלים. **השלט נקרע.** זכות-ההפגנה היא אחת הזכויות המקודשות ביותר בחברה דמוקרטית.

בחברה כזאת, זכאי כל אדם להפגין את דעותיו עליי נשיאת שלטים, תהלוכה שקטה, משמרות ואמצעים דומים — כל עוד אין הוא מפריע לסדר הציבורי. אולם משטרת ישראל אינה מכירה בזכות זו. דוגמה קלאסית ניתנה לפני חודשיים

● **מוזמתו של פינחס ספיר לכטל את תוספת-היוקר תיכשל, כקורבן ראשון של הפגנות אשרי.** השיחות שנערכו בעניין זה בין מפא"י ואחדות-העבודה נפסקו, וספיר יחפש דרכים אחרות לעקוף את תוספת-היוקר. בין השאר: הוזלה מלאכותית לתקופה קצרה מאד של כמה מרכיבים עיקריים של סל המזונות, המזויף כבר ממילא.

● **זיכונים מרים יפרצו בתוך מפא"י, כעקבות ועידת רפ"י הנפתחת בירושלים.** כמעט כל החלטות הוועידה כתובות כבר, והן סוגגנו

במיוחד כדי שתקסומנה לצעירי מפא"י מסוגו של אשר ידלי, ולכל האגף החשוב במפא"י שטרם השלים עם הפילוג. אחת ההחלטות אפילו מצביעה על דרך להחזרת רפ"י לחיקה של מפא"י. החלטה זו נוסחה על-ידי בן-גוריון אישית, והיא זנה כביכול באיחוד מפלגות הפועלים, אך מדברת למעשה על איחוד פרטיבי בין מפא"י לרפ"י. בן-גוריון, המכיר את צאן מריעתו, אינו מתכוון לכך ברצינות. כל רצונו הוא לגרום לתסיסה במפא"י.

● **הצעת התיקון של שר המשפטים לחוק לשון הרע תונח על שולחן הכנסת תוך שבועיים.** יהיה בה כדי להשיב על חלק גדול מן הביקורת שנמתחה על החוק, אך תשאיר בעינה את החומרה היתירה שלו.

● **אחדות-העבודה עלולה לעמוד השבוע שוב במרכזה של פרשה בלתי-ניימיה, בדומה לפרשת השוחד ב"דן."** שאלתה שחופנה על-ידי רפ"י, כנראה, לשר התחבורה, תטען כי מאורעות אשדוד באו מפני שמשרד התחבורה העניק רישיונות-יבוא למשאיות מחו"ל, גרם בכך

הצד השני של המוטבע

להפחתת ההזמנות ממיליגד — ולבסוף גם לפיטורים האחרונים. רישיונות היבוא ניתנו, כך יטענו, כתמורה על תרומות לאחדות-העבודה.

● **צפויה סידרת גילויים מרעושים על כיוכוזים וניצול בלתי-יחוגן של כספים באגודת הפועל.** סעיף ראשון שיועמד לביקורת: הוצאת שני מיליון ל"י על הכנס השמיני של הפועל, בשעה שפועלים מובטלים דורשים לחם ועבודה.

● **צפוי גם מאבק במרכז הפועל, בין רכז הכדורסל של הפועל דוב פרוסק לבין וישיבדאש ועדת הכדורסל של ההתאחדות לספורט חיים גלובינסקי, שגם הוא איש הפועל.** בין השניים פרץ סיכסוך חריף בשבוע כינוס הפועל, וכל אחד מהם נשבע להדיח את יריבו מכהונתו.

● **בעלי עסקים במקומות הרגשיים לגניבה יוכלו לשכור בקרוב נוטרים מושישים, לשמירה.** הנוטרים יישלחו על-ידי המשטרה.

שתייה אחרת לפעולת השמירה, ואף תתיר לשומרים את השימוש בנשק בשעת הצורך. כבר עכשיו נעשים נסיונות בשטח זה, כשנוטר שומר על המכונית בחבת מלון שרתון. הסדר זה בא מחוסר שוטרים מספיקים, יאפשר העסקת נוטרים בעלי כושר גופני שאינו עונה על דרישות הגיוס המישטרתי הרגיל.

● **צפה להצעת-חוק בכנסת להגדלת עונשי-המאסר על גניבת רכב.** ההצעה תכלול גניבת רכב בעבירות מסוג פשעים חמורים, שעונשן מגיע עד 14 שנות מאסר. יחד עם זאת תגבר המתירות בין אנשי המשטרה לבין כנופיות גונבי הרכב. הנוטרים יקבלו פקודה לפתוח באש על רכב גנוב, בשעת הצורך. לא מן הנמנע שאנשי הכנופיות ישיבו באש, ואזרחים שלווים בחצות ייפגעו מחילופי היריות.

● **עלולה להיווצר מתיחות בקרב בני עדות-המזרח ותיקים, בעיירות הפיתוח ובמושבי עולים.** בעקבות האבטלה, מפוטרים פועלים רבים ממקומות עבודתם. לעומת זאת, עולים חדשים מאירופה זוכים במקומות עבודה חדשים. המחשלה, החוששת פן יחזרו עולים אלה לארצם, הורתה לתת להם עדיפות ראשונה לקבלת מקומות עבודה ושיכון.

בתל-אביב, אדם בודד הפגין לפני ה"שגרירות הגרמנית בנשיאת שלט. הוא היה בודד, לא הפריע לסדר הציבורי, לא נקט בשיטות של אלימות, אלא רק עמד בשקט והציג את תמונת השואה. הוא נעצר, נגרר למשטרה ושלטו נקרע בידי השוטרים.

כשהעלה ח"כ אורי אבנרי את הדבר בכנסת, זכה לתשובה צינית מפי שר המשטרה. קבע השר: התנהגות המשטרה היתה בסדר גמור.

אלות ושקרוב. לאחר מכן באו שיירות השבת של תנועת העולם הזה — כוח חדש. היתה זאת שיטה חדשה של מאבק ציבורי — שיטה שהיא חוקית בכל מישטר דמוקרטי.

שיירת-השבת הגדולה לירושלים נתקלה במחסום בלתי-חוקי של המשטרה. תחילה תבעה המשטרה להוריד את השלטים. לאחר מכן סירבה לתת לשיירה לעבור במלוכד.

הטיפול עוד היה עדין יחסית — רק כמה ממשתתפי-השיירה נפצעו קל. אולם כבר נקבעו דפוסים של התנהגות המשטרה: הכאת קהל בלתי-אלימים, גירת חברי-כנסת על הכביש, קריעת סיסמות. ולאחר מכן: הודעות שקרניות בדבר "פציעת שוטרים". שוטר "פצוע" הוא שוטר המתחלק תוך גירת מפגין בלתי-אלימים ונשרט ברגלו.

מדלומות לנשאים. מהדורה שניה, ו"חמורה לאין-שיעור יותר, ניתנה על-ידי המשטרה ביום שיירת-האחות הגדולה ל"כפרים הערביים במשולש.

הפעם לא היתה שום התאפקות. ה"שוטרים הסתערו בחימת-זעם, על פי הוראה (המשך בעמוד 12)